

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО КЛАСТЕРУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

*Бабаєв В.М., Торкатюк В.І., Харківський національний університет
міського господарства імені О.М.Бекетова*

*Васильєв А.Й., Інститут проблем машинобудування НАН України імені
А.Н. Підгорного*

Оцінка кластерної політики, її інтеграція з існуючою регіональною і промисловою політикою не можлива без методики, що наочно відображує основні досягнуті результати виконаної роботи. Така оцінка повинна переслідувати наступні цілі: по-перше, обґрунтовувати політику; по-друге, служити інструментом прийняття перспективних планів, визначаючи їх подальші напрями розвитку.

За кордоном застосовують математичну модель оцінки ефективності функціонування кластеру, використовується система кількісних і якісних показників, що оцінює його сукупну продуктивність. В даній моделі були враховані рекомендації М. Портера, який вважає, що єдиною розумною концепцією на національному рівні є вивчення продуктивності, і підкреслює, що необхідно фокусувати увагу не на економіці в цілому, а на певних галузях і сегментах галузі. Разом з тим, представлена модель дуже універсальна і не враховує галузевої специфіки, виключає оцінку системи управління кластером, крім того, не оцінює економію на трансакційних витратах, міжгалузевий характер зв'язків, рівень соціально-економічного розвитку як галузі, так і регіону.

Найчастіше оцінка кластерної політики зводиться до оцінки інвестиційних програм. Разом з тим такі фінансові методи оцінки не завжди ефективні, так як на початкових етапах становлення кластерів про їх ефективність можна судити виключно на фінансових показниках.

Проведення оцінки повинно здійснюватися в кілька етапів: підготовчий; проведення оцінки; формулювання висновків і оформлення результатів проведеної оцінки.

Підготовчий етап проведення оцінки ефективності функціонування будівельного кластера починається з постановки мети і завдань, визначення проблеми і формулювання робочої гіпотези. У гіпотезі відображається ймовірнісне судження про сутність і шляхи вирішення досліджуваної проблеми.

Ефективність проведеної оцінки багато в чому залежить від вибору показників і критеріїв оцінки. В якості основних критеріїв повинні бути обрані наступні: економічна, соціальна, інноваційна, інвестиційна та екологічна ефективність програм, спрямованих на становлення і розвиток кластера. Дані критерії оцінюються з допомогою кількісних і якісних показників, які, у свою чергу, є абсолютними, відносними та інтегральними.

Розробка методики оцінки повинна включати вибір методів і процедур збору інформації, обробки отриманих результатів, а також вибір методів аналізу та узагальнення отриманих матеріалів. На вибір методів оцінки може вплинути доступність і обмежений характер інформації. Проведення оцінки полягає у зборі, аналізі та інтерпретації отриманих результатів.

Підсумком проведеного дослідження є розробка висновків та формулювання рекомендацій для подальшого соціально-економічного розвитку кластерів. Результатом проведеної роботи буде написання заключного звіту, в якому в стислій формі формулюються всі етапи виконаної роботи.

В ході реалізації кластерної політики переваги отримують всі суб'єкти – учасники кластеру. Очікувані результати кластерних проектів, можуть різнитися в залежності від інтересів учасників проекту – органів

влади, підприємств – і специфіки розвиваючого кластера. Найважливішим оцінюваним результатом реалізації кластерного проекту є поліпшення торгового балансу регіону – стабільне підвищення рівня експорту (як зовнішнього, так і внутрішнього), а також заміщення імпорту. Крім того, до оцінювальних показників ефективності кластерного проекту відносять: поліпшення основних показників виробничо-господарської діяльності (обсяг реалізації, рентабельність, фондівдача та інше) в основних підприємств – учасників кластеру (в динаміці і в порівнянні із середніми показниками по галузі); збільшення обсягу податкових надходжень; збільшення обсягу залучених інвестицій, у тому числі зарубіжних; збільшення кількості підприємств і організацій, що беруть участь у кластері; збільшення частки малих і середніх підприємств, що беруть участь у кластері; збільшення частки інтелектуального продукту у продукції кластера; збільшення кількості кваліфікованих робочих місць.